

ŠKOLNÍ
A VÝCVIKOVÉ
ZAŘÍZENÍ

švz

HASIČSKÉHO
ZÁCHRANNÉHO
SBORU

ČESKÉ REPUBLIKY

ZÁKLADNÍ VYŠETŘENÍ A PRIORITY OŠETŘENÍ
NEODKLADNÁ ZDRAVOTNICKÁ POMOC
27.2.-9.3.2012 BRNO

Celkový stav

Stav vědomí

Dechová funkce

Funkce krevního oběhu

Poranění

Jaké máme možnosti ???

1. Základní klinické vyšetřovací metody

2. Dostupné měřicí vyšetřovací metody

3. Základní přístrojové vyšetření

Základní klinické vyšetřovací metody

ANAMNÉZA

- snažíme se zjistit všechny důležité údaje, které ovlivnily zdravotní stav

POHLED (aspekce)

- všímáme si vzhledu pacienta a zrakem prohlížíme jednotlivé části těla

POSLECH (auskultace)

- posloucháme zvuky, které vznikají při činnostech některých orgánů

POHMAT (palpace)

- pohmatem rozeznáváme různé změny na těle

POKLEP (perkuse)

- vytváříme zvuky, které následně hodnotíme

ANAMNÉZA

- soubor všech údajů o zdravotním stavu nemocného od narození až po současný stav

V přednemocniční péči se zaměříme především na :

a) nynější onemocnění

- co se stalo ?
- jak se to stalo?
- subjektivní potíže *(jak vnímá svůj stav postižený)*
- objektivní potíže *(to, co zjistíme vyšetřením my)*

b) osobní anamnézu

- osobní data
- na co se léčí, jaké užívá léky
- alergie
- prodělaná onemocnění, úrazy

POHLED (aspekce)

- vyšetření zrakem
- prohlídka od „hlavy k patě“

(„vidí kdo zná“)

Všimáme si:

- stavu vědomí
- slovního projevu, adekvátnosti odpovědí na otázky
- výrazu tváře (úzkost, strach, bolest, atd.)
- celkového držení a pohyblivosti těla
- viditelných poranění (krvácení, zlomeniny atd.)
- kůže – teplota, barva, pocení, rány, vpichy, krvácení, otoky atd.
- očí (zornice) – reakce na světlo, šířka, symetrie zornic
- dýchání – dostatečné-nedostatečné, frekvence, hloubka, namáhavost

POSLECH (auskultace)

- provádíme přímo přiložením svého ucha nebo pomocí fonendoskopu
- poslech plic
- poslech srdečních ozev
- poslech střevní peristaltiky

POHMAT (palpace)

- vyšetření pomoci hmatu

(snažit se mít čisté, suché a teplé ruce)

(postupujeme od okraje citlivé oblasti až do centra bolesti)

Všímáme si:

- reakce na bolest
- otoků, zduřenin
- pohybu úlomků kosti
- napětí kůže atd.

POKLEP (perkuse)

- vyš. metoda, při níž se klepe prsty na tělo
- zjišťuje se vzdušnost nebo nevzdušnost tkáně
- reakce na bolest

nepatří do první pomoci !

(je třeba hlubších znalostí a technik poklepu)

Dostupné měřící vyšetřovací metody

SRDEČNÍ PULZ (P)

KREVNÍ TLAK (TK)

TĚLESNÁ TEPLOTA (TT)

DÝCHÁNÍ

PULZNÍ OXYMETRIE (SpO₂)

GLYKÉMIE (G)

SRDEČNÍ PULZ (tep)

tlaková vlna vyvolána vypuzením krve z levé srdeční komory do aorty a šířící se do periferních tepen

Tep vyhmatáváme pomocí dvou, tří prstů ruky, nikdy ne palcem !!!

Puls měříme nejčastěji na:

- arteria radialis (tepna vřetenní - zápěstí ruky na straně palce)
- arteria carotis (krční tepna)
- arteria femoralis (stehenní tepna)

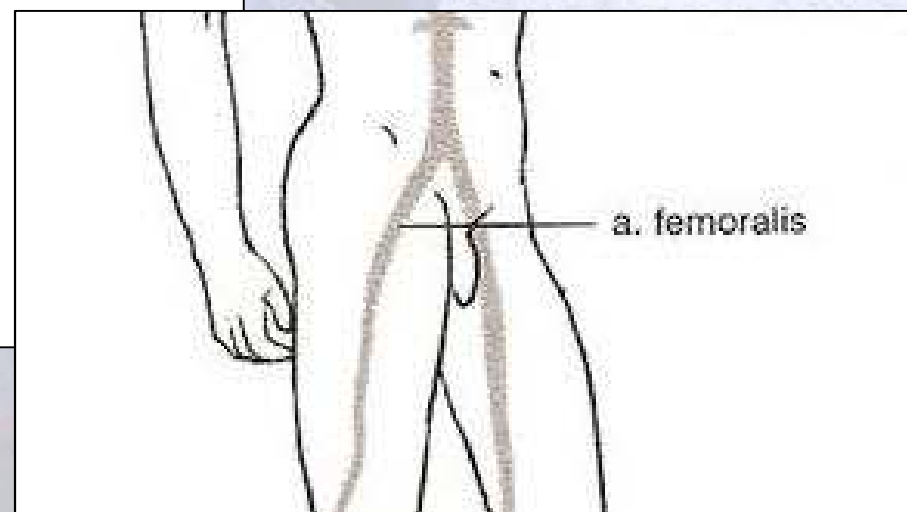
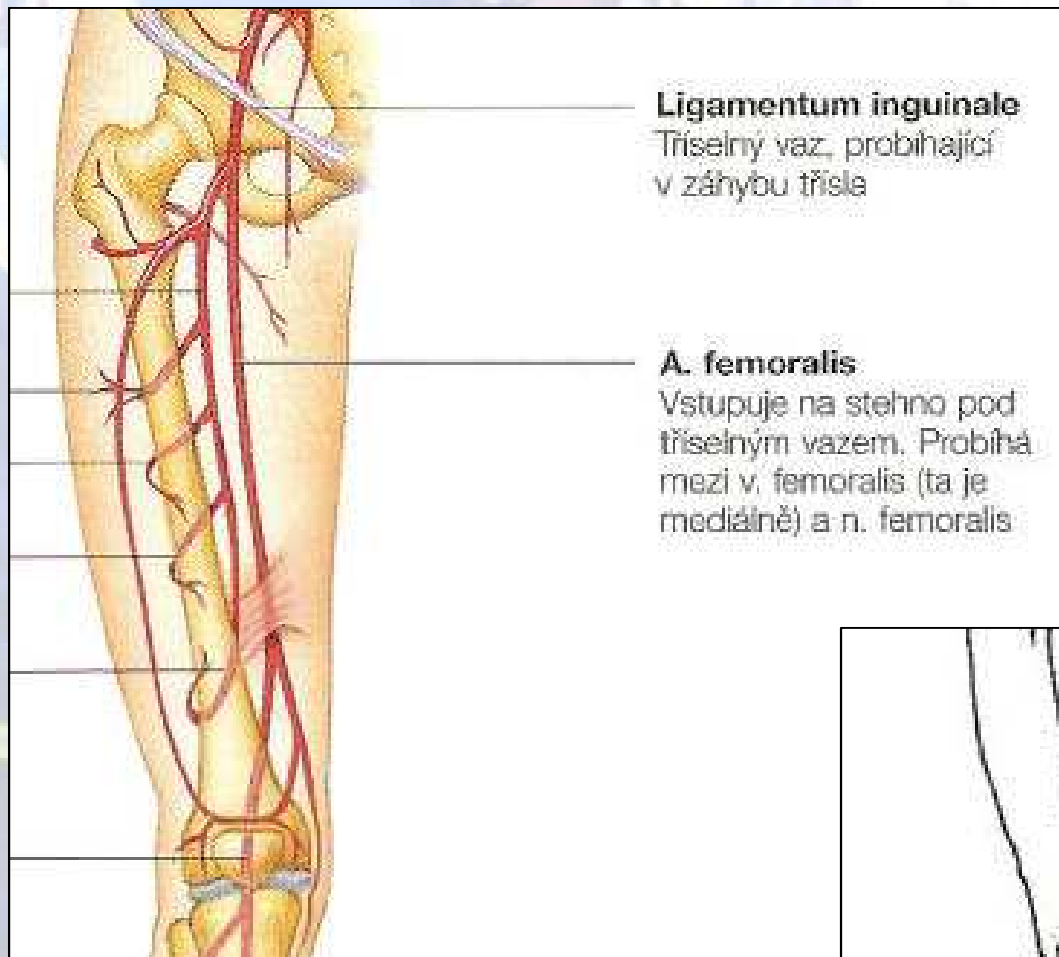
Arteria radialis – tepna vřetenní

Arteria carotis – krční tepna

Arteria femoralis – stehenní tepna

Hodnocení pulsu

Při hodnocení měříme 1 minutu

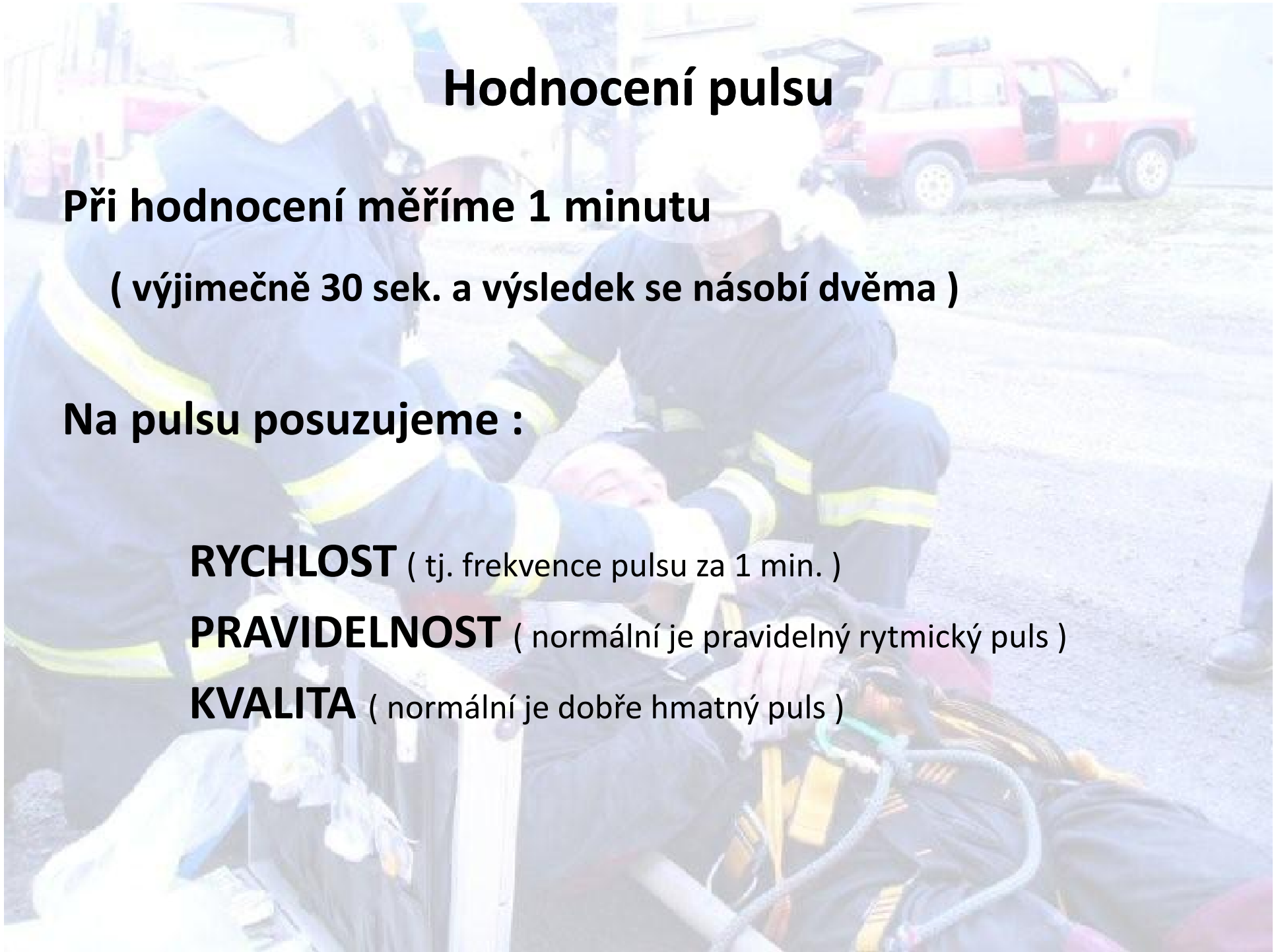
(výjimečně 30 sek. a výsledek se násobí dvěma)

Na pulsu posuzujeme :

RYCHLOST (tj. frekvence pulsu za 1 min.)

PRAVIDELNOST (normální je pravidelný rytmický puls)

KVALITA (normální je dobře hmatný puls)

Tab. 21.8. Hodnoty srdeční frekvence u různých věkových skupin dětí

Věk	Srdeční frekvence
novorozenec	120-180
1 rok	100-130
2 roky	90-120
4 roky	80-110
nad 8 let	70-110

Dospělí – frekvence je okolo 70 – 80 pulsů/min.

KREVNÍ TLAK

Tlak, kterým krev působí na stěnu cév (zejména tepen).

Zdrojem tlaku je činnost srdce pumpujícího krev do aorty a dále do periferie.

Krevní tlak měříme pomocí tonometru, nejčastěji se uvádí hodnoty v milimetru rtuťového sloupce – v **torech**

KREVNÍ TLAK

Rozeznáváme:

Systolický tlak:

- při srdeční systole – vypuzení krve z levé komory do aorty
- závisí především na vypuzovací činnosti srdce a kvalitě stěny aorty
- normální hodnota systolického tlaku u dospělého je **120 torů**
- u dětí je nižší

Diastolický tlak:

- na konci srdeční diastoly – roztažení komor srdce
- je ovlivňován odporem, který drobné cévy (zejména tepny) kladou proudící krvi
- normální hodnota diastolického tlaku u dospělého je **80 torů**

KREVNÍ TLAK

Tab. 21.9. Hodnoty krevního tlaku u různých věkových skupin dětí

Věk	Minimum	Maximum
1-5 let	80/50	110/80
5-7 let	80/50	120/80
7-10 let	90/55	130/85
10-12 let	95/55	130/85
12-14 let	95/60	135/85

Pomůcky pro měření krevního tlaku

Metody měření krevního tlaku

auskultační – poslechem s fonendoskopem

Metody měření krevního tlaku

palpační – bez fonendoskopu

TĚLESNÁ TEPLOTA

- měříme pomocí lékařského teploměru

normální hodnoty

36,0 – 36,9 °C

Pod 36 °C hypotermie, nad 38 °C febrilie a nad 40 °C hyperpyrexie

Místa měření:

- v **podpaží** (axile) – není vhodné pro kojence a batolata
- v **konečníku** (rektu) – o 0,5 °C vyšší než podpaží, vhodná pro děti
- v **ústech, v pochvě, v zevním zvukovodu** (nejkratší doba měření – 1 s.)

TĚLESNÁ TEPLOTA

**nad 42°C – kritická hodnota vedoucí
k orgánovému selhání = *smrt***

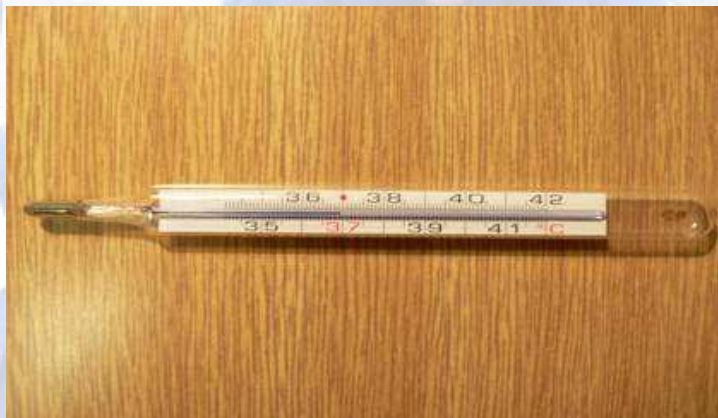
Ráno bývá TT nižší než večer

Vysoká tělesná teplota je častým příznakem infekčního onemocnění, zánětů, poúrazových stavů, nádorových onemocnění

Důležité jsou faktory – věk, denní doba, stres, teplota a vlhkost okolí

Teploměry k měření tělesné teploty

DÝCHÁNÍ

Dýchání (respirace) je příjem kyslíku a výdej oxidu uhličitého

Střídá se nádechem (inspirace) a výdechem (exspirace)

Dýchání hodnotíme pohledem, poslechem, pohmatem

Frekvence dýchání:

novorozenci 40 – 44/min.

předškolní věk 25 – 30/min.

dospělí 16 – 20/min.

PULZNÍ OXYMETRIE

Je neinvazivní způsob měření saturace (nasycení) krve (hemoglobinu) kyslíkem.

Pulzní oxymetr – přístroj malých rozměrů opatřený čidlem, které se přikládá nejčastěji na prst ruky.

Naměřené hodnoty se udávají v %.

Fyziologické hodnoty se pohybují mezi **98 – 100%**.
(Některé přístroje zobrazují max. 99%)

Pokud jsou hodnoty nižší, je zásobení tkání kyslíkem z nějakých důvodů nedostatečné.

PULZNÍ OXYMETRY

Většina pulsních oxymetrů zároveň se saturací kyslíkem zobrazuje srdeční tep - jednoduchá monitorace srdeční činnosti .

PULZNÍ OXYMETRIE

Nižší hodnota saturace ne vždy objektivně musí znamenat nedostatek kyslíku.

Často může být měření zkresleno např. špatně přiloženým čidlem, prochládou, nebo nedostatečně prokrvenou končetinou.

Fyziologické hodnoty saturace u pacienta, který se jeví či udává že je dušný

= může se jednat o subjektivní pocit pacienta nejčastěji na podkladě psychických problémů. (strach, úzkost, hysterie, různé fobie, úmyslné předstírání dušnost, atd.)

PULZNÍ OXYMETRIE

Pozor u otrav CO !!!

**Většina pulsních oxymetrů
neumí rozpoznat nasycení
krve CO, a udává
fyziologické hodnoty
saturace kyslíku!!!**

GLYKÉMIE

hladina glukosy (jednoduchý cukr) v krvi

měříme z kapky krve pomocí přístroje glukometru

normální hodnoty G v krvi :

3,3 až 6,6 mmol/l

GLYKÉMIE

Hypoglykémie – nízka hladina glukosy v krvi
- pod 3,3 mmol/l

Hyperglykémie – vysoká hladina glukosy v krvi
- nad 6,6 mmol/l

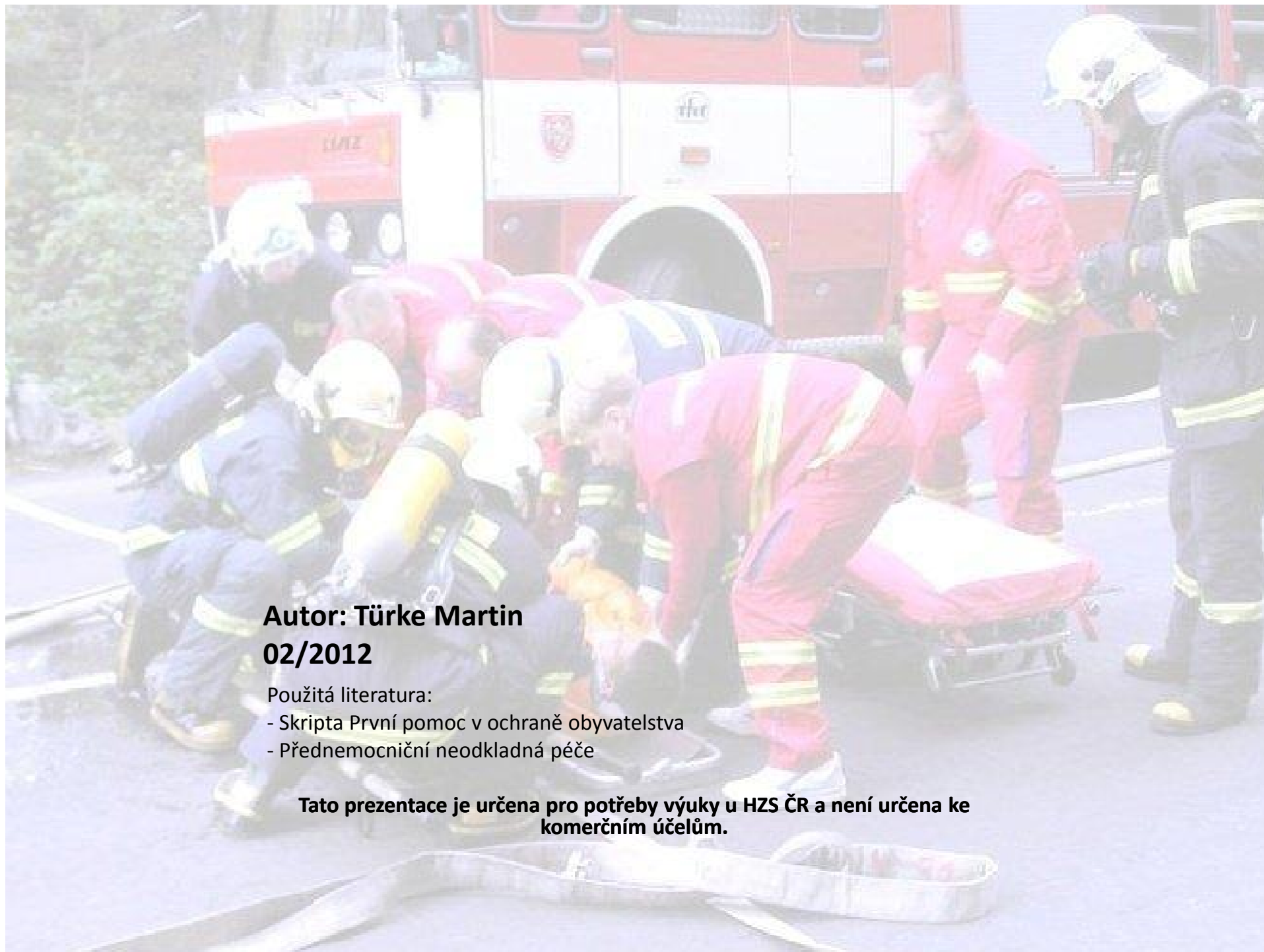

Pomůcky pro měření glykémie

Při použití těchto pomůcek je třeba používat ochranné pomůcky !!!

Autor: Türke Martin

02/2012

Použitá literatura:

- Skripta První pomoc v ochraně obyvatelstva
- Přednemocniční neodkladná péče

**Tato prezentace je určena pro potřeby výuky u HZS ČR a není určena ke
komerčním účelům.**